

Meddelande om Ett enklare, tydligare och bättre genomdrivet EU-regelverk

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dokumentbeteckning

COM (2026) 380

Celexnummer 52026DC0380

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Ett enklare, tydligare och bättre genomdrivet EU-regelverk

Sammanfattning

Den 28 april presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande *A Simpler, Clearer and Better Enforced EU Rulebook* (Ett enklare, tydligare och bättre genomdrivet EU-regelverk). Syftet med meddelandet är att modernisera EU:s lagstiftningsprocess så att reglerna blir tydligare, enklare och mer ändamålsenliga samt stärker den inre marknaden.

Kommissionen anser att enkelhet ska byggas in i EU:s lagstiftning redan från utformningsstadiet, så att berörda parter enkelt kan förstå innehåll, ansvar och konsekvenser vid bristande efterlevnad.

För att säkerställa att regelverket är framtidssäkrat och anpassningsbart avser kommissionen att använda solnedgångsklausuler och genomföra regelbundna översyner, för att förhindra att inaktuella regler kvarstår. Engångsprincipen ska tillämpas för att minska den administrativa bördan för både företag och myndigheter.

Systemet för bättre lagstiftning ska stärkas genom fler konsekvensutredningar, utökad granskning av Nämnden för lagstiftningskontroll (Regulatory Scrutiny Board) och ett effektiviserat samrådssystem.

Kommissionen lanserar en handlingsplan för storstädning av regelverket med fokus på 12 områden som ska granskas under 2026 och 2027, med målet att undanröja föråldrade regler och minska komplexitet.

För att motverka nationell överreglering ska kommissionen ta fram en verktygslåda med bästa praxis och kriterier till stöd för medlemsstaterna.

Kommissionen avser även att skärpa tillsynen inom elva prioriterade områden, påskynda verkställighetsåtgärder, systematiskt höja ekonomiska sanktioner samt införa AI-verktyg för att effektivisera granskningen av medlemsstaternas införlivande av EU-rätten.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande, som ligger i linje med regeringens prioriteringar om bättre lagstiftning, en stärkt inre marknad och minskad regelbörda för företag.

Regeringen betonar behovet av ökad regulatorisk återhållsamhet, hög kvalitet i konsekvensutredningar genom hela lagstiftningsprocessen samt ett stärkt mandat för Nämnden för lagstiftningskontroll.

1.1 Ärendets bakgrund

Sedan den nuvarande kommissionen tillträdde år 2024, har fokuset på bättre lagstiftning och regelförenkling ökat. En viktig utgångspunkt har varit Mario Draghis rapport om EU:s framtida konkurrenskraft från 2024, som innehåller ett antal förslag på åtgärder för att stärka EU:s konkurrenskraft. Som en uppföljning av rapportens förslag på bättre lagstiftning och förenkling presenterade kommissionen den 11 februari 2025 ett meddelande på temat, *Ett enklare och snabbare Europa: Meddelande om genomförande och förenkling*. Under 2025 lade kommissionen även fram flera förenklingspaket (s.k. omnibuspaket) i syfte att förenkla befintlig lagstiftning.

Mot denna bakgrund presenterade kommissionen meddelandet: *ett enklare, tydligare och bättre genomdrivet EU-regelverk* den 28 april 2026.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Inbyggd enkelhet

Kommissionen framhåller att enkelhet bör integreras i EU:s lagstiftning redan från ett tidigt skede av utformningen. Inbyggd enkelhet innebär att de som berörs av lagstiftning på ett enkelt sätt ska kunna förstå innehåll och syfte, veta vem som ansvarar för vad och när, samt hur nya regler förhåller sig till befintliga regelverk. Det ska även vara tydligt vilka konsekvenser som följer vid bristande efterlevnad.

Konceptet omfattar flera dimensioner. Regleringsdisciplin innebär att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna tillämpas konsekvent och att valet av rättsakt och harmonisering grundas på fördragen samt lagstiftningens syfte och innehåll. I frågor med stor betydelse för den inre marknaden förespråkas en uttömmande förordning för att minska fragmentering och begränsa nationell överreglering. Framtidssäkrade och anpassningsbara regler avser hur EU:s regelverk ska utformas för att främja innovation och tillväxt genom tydlighet, rättslig förutsägbarhet och användning av solnedgångsklausuler, samt regelbunden översyn av lagstiftningen, för att förhindra att inaktuella regler kvarstår. Ett mer tillgängligt och sammanhängande regelverk ska uppnås genom förbättrade sammanfattningar i EUR-Lex, maskinläsbar lagstiftning, förenklade regler, tillämpning av engångsprincipen samt ökad användning av kodifierings- och ombearbetningstekniker för att undvika dubblering av regler.

Realistiska tidsramar för införlivande och genomförande av EU:s lagstiftning ska säkerställas genom tydliga instruktioner, systematisk tillämpning av övergångsklausuler och gradvis infasning, med särskild hänsyn till små och medelstora företags kapacitet. Kommissionen avser att vidareutveckla det elektroniska lagstiftningsverktyget EdiT och ta fram ett nytt IT-verktyg för att bättre hantera EU:s regelverk, identifiera överlappningar och brister samt bidra till att höja kvaliteten på lagstiftningen och minska administrativa bördor. Inbyggd verkställighet innebär att efterlevnadsmekanismer, däribland nationella tillsynsorgan, harmoniserade sanktioner och förhandsanmälningsförfaranden, ska integreras redan i utformningen av ny lagstiftning. Detta för att säkerställa att reglerna redan från början är lätta att tillämpa, övervaka och efterleva.

1.2.2 Ytterligare förbättring av kommissionens ram för bättre lagstiftning

Kommissionen avser att stärka det befintliga systemet för bättre lagstiftning så att det blir mer flexibelt och anpassningsbart, inklusive införa minimikrav för brådskande initiativ genom påskyndade förfaranden. Förändringarna syftar till att öka både antalet och relevansen av konsekvensutredningar genom en mer systematisk tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Konsekvensutredningarna ska från början utgå från en konsekvensmatris som identifierar och fastställer analysens fokus och omfattning. Samtidigt kommer analysen fortsatt att bygga på avvägningar mellan kostnader och nyttor samt stödjas av data och statistik. Den utvidgade granskningen innebär att Nämnden för lagstiftningskontroll (Regulatory Scrutiny Board) kommer att kontrollera kvaliteten på ett större antal konsekvensutredningar. Även vid brådskande situationer som kräver skyndsamma åtgärder ska kommissionens beslut vara evidensbaserade och inkludera en konsekvensutredning.

Kommissionens samrådssystem är omfattande och högt rankat internationellt men eftersom kritik har lyfts fram ska systemet effektiviseras genom en bättre samordning och integrering av samrådsverktygen för att undvika dubbelarbete. Tidsplaneringen ska förbättras genom att större semesterperioder inte räknas in i samrådstiden. En gemensam metod föreslås utvecklas tillsammans med medlagstiftarna för att säkerställa att det görs en konsekvensutredning när betydande ändringar införs under lagstiftningsprocessen.

1.2.3 Storstädning av regelverket

EU-lagstiftningen har över tid ökat i omfattning, vilket har lett till ökad komplexitet och överlappningar i samspillet mellan EU-rätt och nationell rätt. Kommissionen har föreslagit en rad förenklingsåtgärder däribland de tio omnibuspaket som har lagts fram som tillsammans med övriga förslag förväntas resultera i återkommande kostnadsbesparingar om minst 15 miljarder euro. Fler omnibuspaket förväntas antas. En översyn av delegerade och genomförandeakter har resulterat i att 30 procent av de planerade akterna för 2026 har nedprioriterats.

Kommissionen lanserar även en handlingsplan för storstädning av regelverket, med fokus på 12 områden som ska granskas under 2026 och 2027. Målet är att undanröja föråldrade regler och minska komplexiteten och fragmenteringen.

En högnivågrupp har inrättats för att stödja förenklingsarbetet genom att föreslå hur EU-regler och deras genomförande kan förbättras.

1.2.4 Åtgärder mot nationell överreglering

Kommissionen framhåller att nationella regelverk där genomförandet av EU-lagstiftning innebär strängare krav än vad EU-rätten föreskriver, riskerar att leda till negativa konsekvenser för den inre marknaden. Kommissionen anger att implementering över miniminivå inte i sig är ett brott mot EU-rätten som kan leda till att kommission inleder ett överträdelseförfarande. Samtidigt kan implementering över miniminivå ha sådana effekter som kan innebära att företagens verksamhet försvåras, konkurrensen snedvrids och kostnaderna för efterlevnad av regler ökar vilket försämrar EU:s konkurrenskraft och innovationsförmåga. För att motverka detta avser kommissionen att ta fram en verktygslåda med bästa praxis och kriterier som ska stödja medlemsstaterna i att identifiera och undvika nationell överimplementering. Samtidigt planeras en förstärkt användning av befintliga mekanismer och forum, såsom den europeiska planeringsterminen och arbetsgruppen för efterlevnad på den inre marknaden. Kommissionen ska även beakta risken för nationell överreglering redan vid utformningen av nya lagstiftningsförslag.

1.2.5 Bättre genomförande och gediget verkställande

Kommissionen avser att öka tillsynen samt förbättra genomförandet av EU-rätten inom samtliga områden för att säkerställa en korrekt och enhetlig rättstillämpning samt värna den inre marknads funktion och de rättsstatliga principerna. För att stärka genomförandet av den inre marknads regelverk har kommissionen identifierat elva prioriterade tillsynsområden (se bilaga 2 till meddelandet) baserat på deras systemiska och ekonomiska relevans. Inom dessa områden ska medlemsstaterna bli föremål för en mer proaktiv och strukturerad granskning. Kommissionen kommer i första hand att söka lösningar genom fördjupad dialog med berörda medlemsstater. Om nödvändigt kan kommissionen även inleda överträdelseförfaranden och hänskjuta ärendet till EU-domstolen. I sammanhanget aviserar kommissionen att den avser att vidta snabbare och kraftfullare åtgärder för att hålla medlemsstaterna ansvariga för överträdelser av EU-rätten.

En betydande del av överträdelseförfarandena inom EU avser bristande eller försenat införlivande av direktiv. Kommissionen vill därför påskynda

handläggningen genom att tidigare utfärda motiverade yttranden i fall där införlivandeåtgärder inte har anmälts samt genom en mer restriktiv tillämpning av möjligheten till förlängning av svarstider. Kommissionen avser vidare att systematiskt föreslå högre ekonomiska sanktioner för att stärka deras avskräckande effekt. Kommissionen planerar även att införa särskilda AI-verktyg för att effektivisera granskningen av medlemsstaternas införlivande av EU-rätten och underlätta identifiering av potentiell överimplementering. Medlemsstaterna uppmanas också att använda AI för att påskynda sitt införlivande- och övervakningsarbete. Kommissionen framhåller att om en medlemsstat inte lämnar de förklaringar som krävs vid rapportering av införlivandeåtgärder, kommer kommissionen att tillämpa samma förenklade förfarande som vid underlåtenhet att anmäla införlivandeåtgärder. Det innebär att ekonomiska sanktioner kan åläggas redan när kommissionen för första gången väcker talan vid EU-domstolen.

Kommissionen framhåller vidare att det är lika viktigt att förebygga uppkomsten av nya hinder som att undanröja befintliga för att säkerställa en väl fungerande inre marknad. För att motverka fragmentering ska kommissionen stärka tillämpningen av befintliga instrument såsom transparensdirektivet för den inre marknaden och tjänstedirektivet. Syftet är att identifiera och åtgärda potentiella konflikter med EU-rätten redan innan nationella åtgärder antas. Därutöver avser kommissionen att införa ett nytt IT-verktyg som ska fungera som en gemensam ingångspunkt för medlemsstaternas kommunikation med kommissionen avseende tillämpningen av EU-förordningar, samt bidra till och förbättrad vägledning och en mer effektiv övervakning av genomförandet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning och har därför ingen omedelbar effekt på gällande svenska regelverk.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har inga omedelbara budgetära effekter nationellt eller på EU-nivå, eftersom det inte utgör bindande lagstiftning. De aviserade nya arbetsmetoderna kan dock medföra indirekta budgetära konsekvenser för statsförvaltningen. Tidigare utfärdande av motiverade yttranden, begränsat utrymme för förlängda svarstider samt en mer systematisk tillämpning av

ekonomiska sanktioner enligt artikel 260.3 FEUF kan innebära en ökad risk för att Sverige åläggs finansiella sanktioner vid överträdelse av EU-rätten.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande vilket återspeglar regeringens övergripande politik gällande framtagande, genomförande och efterlevnad av EU-regelverk, en stärkt inre marknad, behovet av att se över betungande regler för näringslivet, och att kommissionen ska ha en stark roll som fördragets väktare.

Regeringen välkomnar särskilt att kommissionen tydligt länkar samman arbetet med att stärka den inre marknaden och bättre lagstiftning. För att förebygga och minska hinder som uppkommer av fragmentering och överimplementering ser regeringen mycket positivt på att kommissionen avser att fokusera på att förbättra efterlevnaden, inte minst genom att ta tag i de sk. Terrible ten hindren.

Kommissionen har i sitt meddelande uttalat att begreppet regleringsdisciplin kommer att användas framgent. Regeringen anser att kommissionen bör gå steget längre och tydligt anamma en strävan efter regulatorisk återhållsamhet. Kommissionen bör i samtliga fall noggrant överväga om en reglering verkligen behövs och endast presentera nya initiativ när dessa är tydligt motiverade.

Regeringen betonar att såväl utformningen som genomförandet av EU-lagstiftning har stor betydelse för svenska företags regelbörda, administrativa kostnader och andra fullgörandekostnader. Det är därför viktigt att ny eller ändrad lagstiftning är ändamålsenlig och inte leder till onödig regelbörda.

Regeringen välkomnar att Nämnden för lagstiftningskontroll (Regulatory Scrutiny Board) får ett bredare mandat att granska kommissionens förslag. Nämnden fyller en mycket viktig funktion i att säkerställa kvaliteten på kommissionens konsekvensutredningar, det är därför särskilt viktigt att säkerställa att det ändrade mandatet stärker nämndens roll.

Regeringen menar därför att konsekvensutredningar alltid bör presenteras tillsammans med kommissionens lagstiftningsförslag och tillämpas genom hela lagstiftningsprocessen. Detta är en grundförutsättning för att medlagstiftarna ska kunna analysera och bedöma tillkommande krav under förhandlingarna. Regeringen välkomnar i detta sammanhang att fler lagförslag kommer att åtföljas av en konsekvensutredning. Regeringen anser att medlagstiftarna bör utveckla gemensamma metoder för att konsekvensutreda betydande ändringar under lagstiftningsprocessen, utan att fördröja beslutsfattandet. Detta kräver en process som ger utrymme för att ta fram väl genomarbetade regelverk. Förhastade processer i framtagna av regelverk riskerar kvaliteten och uppfyllnad av de mål som kommissionen anger. Regeringen uppmuntrar även kommissionen att inleda förhandlingar om en uppdatering av det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning (IIA).

För regeringen är det också viktigt att utrymme ges för arbetsmarknadens parter på nationell nivå att hitta balanserade lösningar. På så sätt kan onödiga detaljreglering på EU-nivå undvikas och frågor lämnas att lösas till dem som närmast berörs.

Regeringen vill även framhålla att medlemsstaterna har olika förvaltningsrättsliga traditioner och administrativa system och att kommissionens förslag behöver analyseras utifrån detta för att inte orimliga administrativa bördor ska landa på offentlig sektor vid implementering.

Regeringen anser att genomförandet i svensk rätt inte bör gå utöver EU-regleringens miniminivå och kommer även fortsatt att verka för att undvika implementering över miniminivå som medför onödiga bördor för företag.

Vidare är det viktigt att verka för att ambitionen om att medlemsstaterna ska ges realistiska tidsramar för införlivande och genomförande av EU:s lagstiftning efterlevs i praktiken.

Regeringen anser att harmoniserade standarder, framtagna av standardiseringsorganisationerna, är ett viktigt verktyg för att förenkla för företag. Samordningen mellan berörda aktörer bör därför stärkas under både konsekvensutredningsfasen och genomförandefasen.

Den aviserade storstädningen av EU-regelverket i bilaga 1 är enligt regeringen ett viktigt komplement till översynen av bättre lagstiftningsverktygen. Gällande finansmarknadsområdet som prioriterat område i bilaga 2 vill regeringen fortsatt betona vikten av finansiell stabilitet och behovet av en välfungerande finansmarknad.

Kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder för EU-budgeten ska finansieras genom omprioriteringar inom den befintliga fleråriga budgetramen (MFF). Det är viktigt för regeringen att förhandlingen av nästa fleråriga budgetram inte föregrips.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter i detalj är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt. Kommissionens meddelande avser ett meddelande som endast informerar om kommande politiska strategier och åtgärder.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Ej tillämpligt. Kommissionens meddelande avser ett meddelande som endast informerar om kommande politiska strategier och åtgärder.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Diskussioner väntas i rådet, t.ex. i Konkurrenskraftsrådet och Allmänna rådet.

4.2 Fackuttryck och termer

Solnedgångsklausuler – En bestämmelse i en lag, förordning eller ett avtal som innebär att den automatiskt upphör att gälla efter ett visst förutbestämt datum, om den inte aktivt förlängs eller omprövas.

Engångsprincipen – Innebär att medborgare och företag endast ska behöva lämna in samma uppgifter eller intyg till myndigheter en gång.